

ПАВЛО ПЛАЗОВИЧ

ПЕРЦЕНЯ

ПАВЛО ТЛАЗОВИЙ

ПЕРЧЕНЯ

ВИДАВНИЦТВО ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ „ВЕСЕЛКА“
Київ 1966

**НА ГОРОДІ СВЯТО,
РАДОСТІ БАГАТО**

Одного чудесного
сонячного дня
На великому городі
народилось Перченя.
Радів Перець тато,
радувалась мати,
Дуже веселилася рідня,
Бо було таке хороше,
бо було таке потішне,
Бо було таке кумедне
Те маленьке Перченя.
— Ким ти будеш, Перченятко? —
Запитав у нього татко.
— Ким ти станеш? — в Перченяти
Запитала його мати.
А воно на ніжки стало
І розсудливо сказало:
— Буду малювати!

Перець-тато і Перчиха-мати
Нахилилися над ним:
— Малювати будеш? Чим?

Та й задумались обоє,
Зажурилися обоє:
«Ох і де ж нам фарби взяти

Для малого Перченяти,
Для синочка Перченяти,
Що так хоче малювати?
Зашуміла на городі
Перченяткова рідня:
— Ми дамо усе, що треба!
Хай малює Перченя!

**НАЗВЕМО ВСІХ ПО ПОРЯДКУ,
ХТО ДАВ ФАРБИ ПЕРЧЕНЯТКУ**

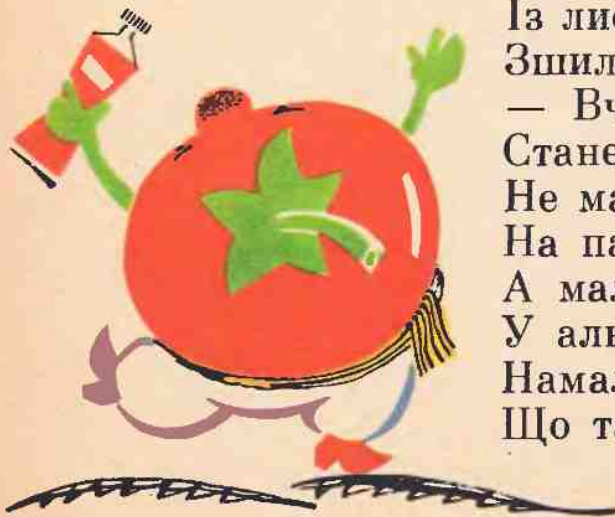
Перченяткові малому
Жовту фарбу дав Гарбуз.
Баклажан дав синю фарбу:
— Ти хороший карапуз!
Я умілих та кмітливих
Поважаю над усе.

Помідор червону фарбу
Перченяткові несе,
А зелену — Капустина:
— Хай малює дитина!
Стане майстром чудовим,
То згадає добрим словом.

**Є ВЖЕ ФАРБИ В ПЕРЧЕНЯТИ.
А НА ЧОМУ Ж МАЛЮВАТИ?**

Інша тітка Капустина,
Що жила за Буряком,
Із листків своїх широких
Зшила хлопчику альбом:
— Вчися, любий, малювати.
Станеш справжнім мастаком!
Не малюй на лопухах,
На парканах, на тинах,
А малюй, моя дитинко,
У альбомі цім картинки.
Намалюєш — прибіжи,
Що там вийде, покажи!

**ЩО СКАЗАЛА ЦИБУЛИНА
ПРО ПЕРЧИШИНОГО СИНА**

Обізвувалась Цибулина
(Як відомо, зла рослина):
— Це, по-моєму, брехня,
Що навчиться малювати
Безталанне Перченя...

Перченя знайшло кульбабку,
Обтрусило з неї шапку
І, зробивши із пушку
Довгу щіточку тонку,
Закричало:

— Зараз сяду
Й малюватиму портрет.
А кого я намалюю,
Потім визнаєте. Секрет...

**ЧОМУ УСІ СМІЯЛИСЯ,
АЖ ЗА БОКИ БРАЛИСЯ**

Перченя під лопухом
Розгорнуло
свій альбом.
Раз — мазок.
І ще разок!

Вийшов ніс, далі лоб,
 потім голова.
 На картині — Цибулина,
 Їй же право, як жива.
 На грядках лунає сміх.
 Звеселив малий усіх.
 Лиш Цибуля надулася,
 Зла така, понура:

— Хто сказав, що це портрет?
 Це ж карикатура...
 Ти погане Перченя!
 Ти нахабне бісеня!
 Щоб ти завтра заблудилося
 На городі у кущі!
 Щоб ти, капосне, втопилося
 У гарячому борщі!

Зашуміли на городі:

— Та не лайтесь, тітко!

— Годі!

— Ми пишатись будем ним,
 Цим художником малим!

Свій альбомчик біля пня
Розгорнуло Перченя,
Малюків намалювало
І обом їм показало:
— Хай тепер сміється всяк
З нехороших забіяк!
Вийшли хлопчики смішними,
Вийшли хлопчики такими,
Що сміялись навіть кури
Із карикатури.
...Більш не бились малюки,
Не сварились малюки,
А гарненько забавлялись
На траві біля ріки.

**З ТИХ, ЩО СВАРЯТЬСЯ І Б'ЮТЬСЯ,
ХАЙ УСІ СМІЮТЬСЯ!**

Тупотять маленькі ніжки,
Топчуть весело доріжки.
Йде художник Перченя,
Отакуньке хлопченя.
А в цей час біля ріки
Завелися малюки.
За дрібничку посварились
І, як півники, побились.

ПОГАНІ ТІ ДІТИ,
ЩО ЛАМАЮТЬ ВІТИ!

Вийшов хлопчик Васильок
Погуляти у гайок.
Він побачив на галяві
Дві берізки кучеряві.
Розігнався Васильок.
Раз підскочив.

Ще стрибок!
За гіллячку учепився,
Загойдався,
закрутився.

A colorful illustration of a young boy with dark hair, wearing a red and white striped shirt and blue pants, swinging happily on a tree branch. He is suspended in the air, holding onto a branch that has broken away from the tree. The trees are stylized with yellow and green leaves. The background is a plain, light color.

А берізка тріщить:
— Ой болить... Ой болить...
На листочках у берізки
Не роса уже,
а слізки...
Перчєня зайшло до гаю,
На пеньочку сіло скраю.

Раз — мазок.

І ще разок!

На малюнку — Васильок.

Щоб малому сором стало,

Перчєня йому сказало:

— Ось ти, хлопчику, який
Нехороший та лихий!

Ти ж не пташка і не білка.

Як тебе утрима гілка?

Ти зламаєш деревцє!

Чи подумав ти про це?

Васильок почервонів:

— Все я, — каже, — зрозумів.

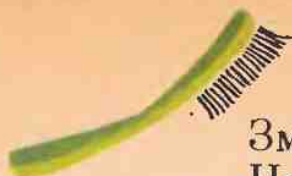
Більш не буду

так робити,

Не чіплятимусь

на віти!

Змалювало за хвилинку
Незаплетену Маринку,
Незаплетену, невмиту
Ще й заплакану, сердиту.
Як побачила Маринка,
Що там вийшла за картинка:
— Ой,— гукає,— Перченья!
Я вмиватимусь щодня,
Заплітатимусь щодня...
Йди від нашого будинку,
Не показуй цю картинку!

**ПРО МАРИНКУ СЕРДИТУ,
НЕЗАПЛЕТЕНУ, НЕВМИТУ**

Живе дівчинка Маринка
У великому будинку.
Раз вона уранці встала
І, заплакавши, сказала:
— Більш не буду заплітатись!
Більш не буду умиватись!
І не буду, і не хочу,
Бо заходить мило в очі...
Перченья взяло альбом,
Примостилось під вікном.

**ЯК РОЗСЕРДИВ ПЕРЧЕНЯТКО
ХЛОПЧИК ВІТЯ КРИВОП'ЯТКО**

Хлопчик Вітя Кривоп'ятко
Змайстрував собі рогатку.
Стрельнув нею у шпака,
Покалічив їжака,
Збив із дерева синичку.
Невеличку трудівничку.
Перченяті сумно стало,
Як воно про це узнало.
Кривоп'ятка у альбомі
Змалювало воно так:
Ту рогатку поганющу
У дві лапки взяв їжак,
Розтягнув її та — трісь! —

Вітю грудкою у ніс...
Перченя сказало Віті
Ось які слова сердиті:
— Пташки нищать шкідників —
Черв'яків, комах, жуків,
Ти ж їх б'єш та ще й лякаєш.
Видно, розуму не маєш...

Розгубився Кривоп'ятко,
Аж зігнувся, аж поник.
Він порвав свою рогатку
І закинув на смітник.

ЯК ОДИН ЗІВАКА
ОСІДЛАВ РАКА

Гриць ішов до школи вранці,
Ніс буквар і зошит в ранці.
Раптом чує: із воріт
Каже «няв» до нього кіт.
Він з котом розговорився,
На уроки запізнився...
От зіваку Перченя
Біля школи й доганя:
— Зупинися на хвилинку,
Подивися на картинку!

Гриць поглянув на малюнок
І сказав:

— Оце то так! —

...Їде він до школи верхи,
А під ним не кінь,

а рак...

Гриць від сорому побіг,
Бо для нього —

це не сміх!

**ХТО В ЛІТАК БАЖАЄ СІСТИ,
НЕХАЙ САМ НАВЧИТЬСЯ ЇСТИ**

Скільки років Толі?

Шість.

А він сам іще не їсть.
Цілий день проголодує,
Як ніхто не нагодує.
...Якось двері відчиня
До кімнати Перченя.
Свій альбом поклато долі.
— Подивися! — каже Толі.—

Це тебе малюю я.
Ти вже, Толю, не хлоп'я.
Ти вже виріс. Став пілотом.
Ось якраз перед польотом
Ти обідаєш в їдальні.
На тобі новий мундир.
А тебе годує з ложки ..
Капітан — твій командир.
Пхає ложку просто в рот...
Ну, який же ти пілот?
Щоб не сталось

так колись,
Їсти сам скоріш навчись!

**ЗМАЛКУ ВЧІТЬСЯ ШАНУВАТИ
КНИЖЕЧКИ СВОЇ, МАЛЯТА!**

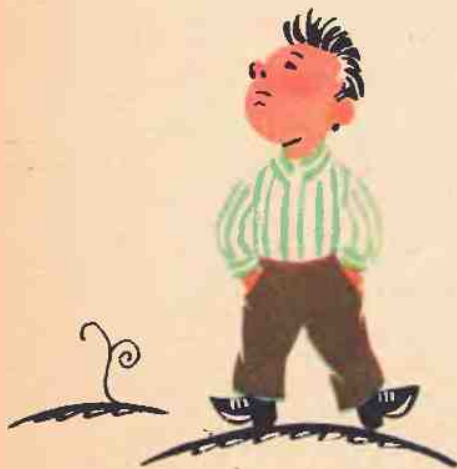
Галя братику й сестриці
Принесла книжки з крамниці —
Про пригоди Цибуліно,
Про Незнайку, Буратіно,
Про лисичку-сестричку,
Про дідову рукавичку.
Діти вийшли у садок,
Посідали в холодок.
Узяла книжки сестричка.
Хоч вона і невеличка,
Обережно їх гортає,
Не згинає, не ламає.
Братик книжку як потяг —
Затріщала у руках.
Відірвалася сторінка,
Де найкращая картинка.
Перченья зайшло у сад
І побачило малят,
Пошматовану сторінку
І відірвану картинку.
Розгнівилось Перченья:
— Ти погане хлопчєня!
А якби хтось узяв
Тобі носа відірвав?!

Перченя альбом розклало
І ось так розмалювало
Злого хлопчика того:
Всі ви бачите його
В Перченятковім альбомі —
Будьте знайомі!

**ЯК СЕСТРИЧКА МАРІЙКА
НАЛЯКАЛА МАТВІЙКА**

Край села стоїть хатинка.
В ній живе чудний хлопчинка.
Звуть його Матвійко Муха.
Татка й маму він не слуха.
Кличе брат, сестра гука —
Так неначе до пенька.
Раз сестричка Марійка

Налякала Матвійка:
— Подивися у віконце!
По стежині за садком
Йде художник Перченятко
І в руках несе альбом.
Стану зараз на загаті

Й розкажу все Перченяті:
Менший братик мій, мовляв,
Неслухняний дуже став.
Намалюй карикатуру,
Щоб змінив свою натуру,
Щоб змінив характер свій...

А Матвійко: — Ой, не смій!
Буду слухать маму й татка.
Не запрошуй Перченятка!

**ЯК ВДАЛОСЯ ПЕРЧЕНЯТКУ
ДЛЯ ШПАКА ЗВІЛЬНИТИ ХАТКУ**

В тім селі, де жив Матвійко,
Трапилась біда така:
Люди хатку-шпаківницю
Почепили для шпака,
Але в неї вліз нахабно
Безсоромний горобець.
«Це моя, — сказав, — квартира!
Я хазяїн! Все! Кінець!»

Перченя про це дізналось
І страшенно здивувалось:
— От нахаба! Як же так?
Як же буде жити шпак?

Щоб хатинку повернути
Роботящому шпаку,
Перченя знайшло «ловушку»
Для горобчика таку:
Примостилося малювати
Під шпаківнею в садку.
Потрудилося — і вийшли
На картинці спілі вишні.
Горобець крутнув дзьобком,
Як поглянув на альбом:
— Вишні соком налилися?
Звідкіля ж вони взялися?
Він на мить покинув хатку,
Підлетів до Перченятка:
— Дай-но вишеньку одну!
Дай хоч дзьобиком торкну!
Шпак тим часом не зіває,
До шпаківні залітає,
Горобцеве все майно
Викидає у вікно:
Горобець заляк, як пень,—
Ні хатинки,
ні вишень...

**ДАЛІ МОВА ПРО СОРОКУ,
ДОВГОХВОСТУ, БІЛОБОКУ**

Горобець подався в гай
І заплакав: — Ай-яй-яй!
Я у хатці жив-жив,
Там гніздечко звив-звив,
А лукаве Перченятко
Мене виманило з хатки,
Потім шпак моє майно
Взяв та й кинув у вікно...
Ой сороко, люба тітко!
Полетіть в село те швидко.
Треба в того Перченяти
Фарби й щіточку відняти,
Занести далеко їх,
Щоб ніхто знайти не зміг.

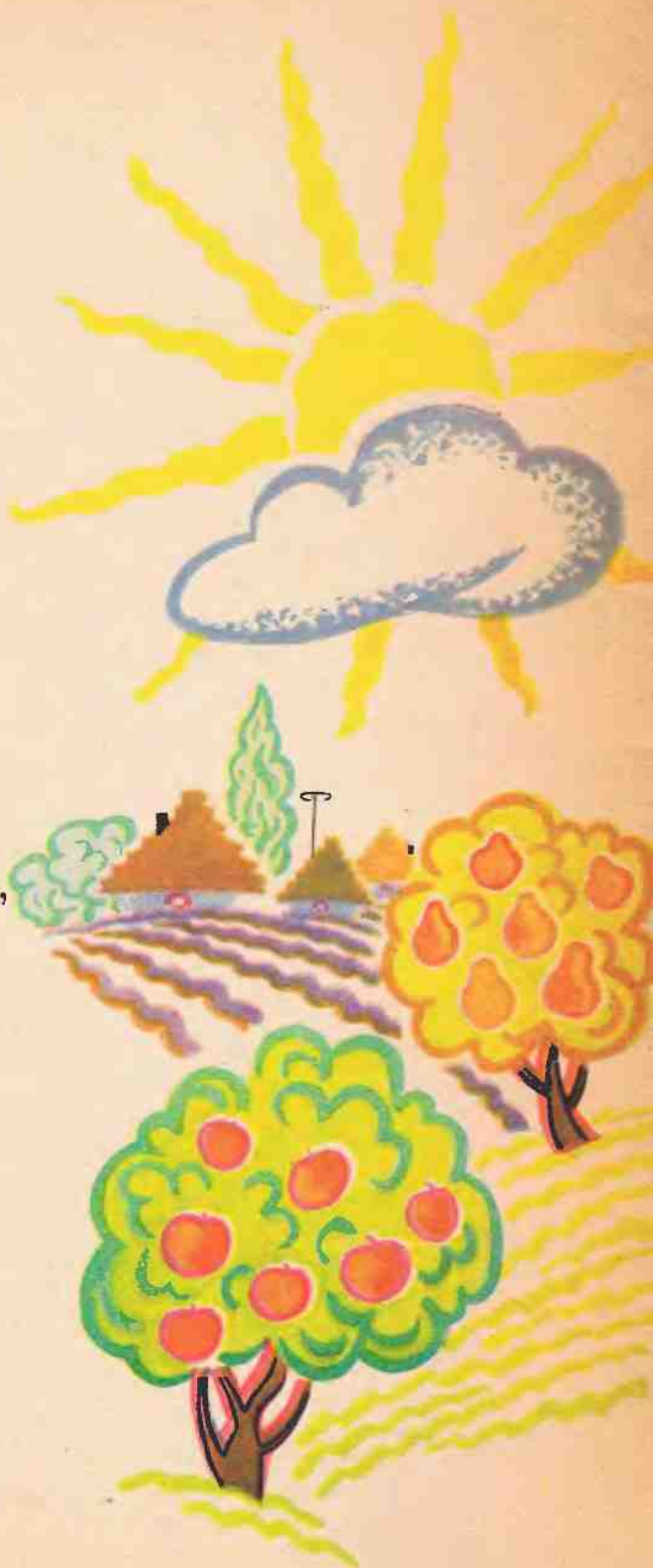

Закрутилася сорока,
Довгохвоста, білобока,
Затріщала без кінця:
— Обманули горобця?
Обманули молодця?
Не дозволю! Не прощу!
Перченятко я провчу!

**ЯК СОРОКА РЯБОКРИЛА
ПЕРЧЕНЯТКО УХОПИЛА**

Перченя собі в садочку
Під кущем у холодочку
Тихо пісеньку співало,
Фарби в сумочку вкладало.
А сорока-білобока,
Птиця дуже гостроока,
Над селом зробила круг
Та до саду тільки шуг!
Перченятко оглушила,
За сорочечку схопила,
Вище дуба підняла
І до гаю понесла.
Ой летить, летить сорока,
Птиця зла, та ще й жорстока,
І скрекоче без кінця:
— Ти сьогодні горобця
Обмануло, препогане?
Тож тебе тепер не стане.
Фарби в тебе відберу
І альбом твій роздеру,
Зав'яжу тебе в торбину
І у річку жабам кину!

Перченя говорить їй:
— Ой, робити так не смій!
Гарна птиця ти, нівроку,
Зверху чорна, біла збоку,

Мовить птиця Перченятку:
— А скажи мені спочатку,
Чи добряче знаєш діло?
Чи кладеш ти фарби вміло?
Чи дощі їх не змивають?
Чи на сонці не линяють?

А якби лиш забажала,
Ще наряднішою б стала.
Сядьмо в лісі на галяву,
Я зроблю із тебе паву.
І подумала сорока,
Довгохвоста, білобока:
«Це ж про мене піде слава,
Що я гарна, наче пави,
І що кращої немає
Ні у полі,
ні у гаї...»

Перченя відповідає:
 — Не журися! Діло знаю.
 Маю фарби із городу —
 Подарунки мого роду,
 Ні дощі їх не змивають,
 Ні на сонці не линяють.
 Буде пір'я взимку й літом
 Вигравати самоцвітом.

**ЧИ СОРОКУ СПРАВДІ ВДАЛО
 ПЕРЧЕНЯ РОЗМАЛЮВАЛО?**

На пеньок сорока сіла.
 — Ну, гляди! Роби до діла!

Перченя швидке, нівроку,
 Розписало всю сороку,
 Навело барвисті смуги,
 Як у справжнього папуги.
 Смуга зліва,
                                 смуга справа —
 Не сорока і не пава.
 Загляда в струмочок птиця,
 Чепуриться, бадьориться

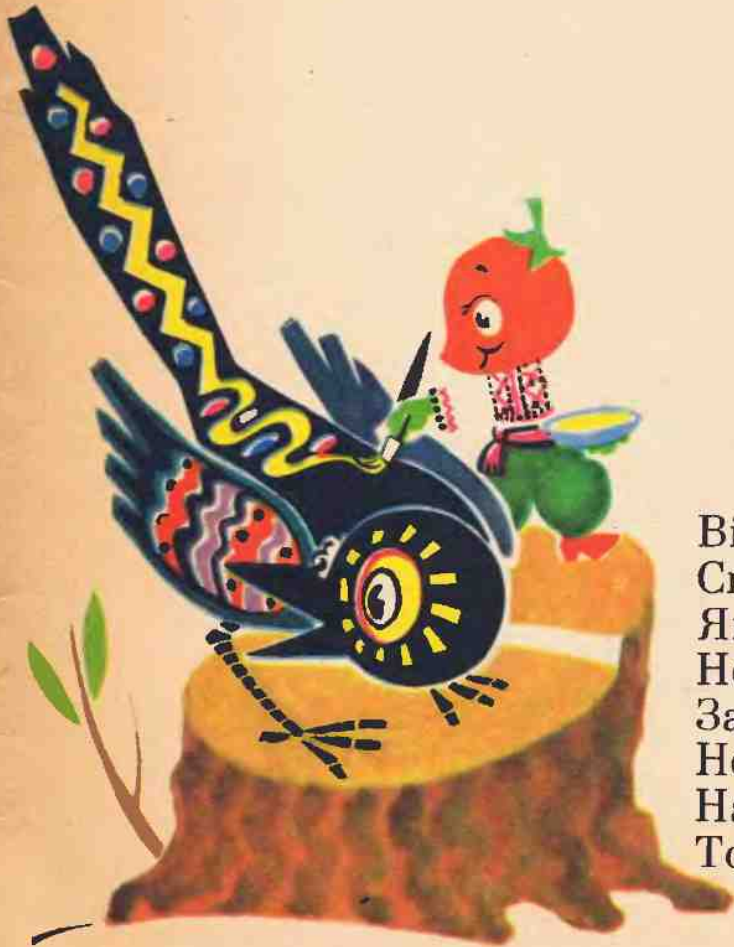

Та скрекоче про одне:
— Птахи всі у гай злетяться,
Звірі всі у гай збіжаться,
Щоб побачити мене!

...Тупотять маленькі ніжки,
Топчуть весело доріжки,
Каблучками стук та стук,—
Ходить з фарбами малюк.
Можна бачити хлопчинку
Як не в місті, то в селі.

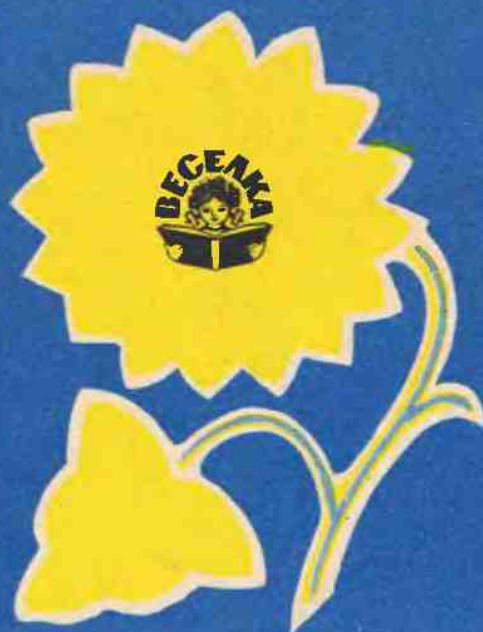

Він встигає побувати
Скрізь, де діти є малі.
Як зустріне десь плаксивих,
Неслухняних, вередливих,
Задерикуватих, злих,
Нерозчесаних, невмитих,
Набурмошених, сердитих,—
То й малює зразу їх.

А, буває, в дитсадочок
Завітає на часочок,
Всіх посадить за столом
І показує альбом.
Ой сміються ж там малятка —
І дівчатка, і хлоп'ятка!
Потім візьмуть олівці
Ще й чистенькі папірці
І гуртом у Перченяти
Вчаться
    смішно
            малювати.

Малюнки В. Решетова

ДЛЯ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Глазовий Павел Прокофьевич
ПЕРЧОНОК

Сказка

(На українському мові)

Редактор М. П. Лисич
Художній редактор С. К. Агуйшанько
Технічний редактор К. М. Ромашчак
Коректор М. І. Гнатченко

Здано на виробництво 7 XII 1965 р. Підписано до друку 11 IV 1966 р. Формат
84x106 мм. Фіз. арк. 1,75. Умовн. арк. 2,94. Об'єм пап. арк. 2,75. Тираж
100 000. Зам. № 15. Ціна 12 коп. Обс. лист № 2.
Видавництво «Веселка», Київ, Кірової 34.
Друвооб'єднання «Агрос» Комітету по пресі при Раді Міністрів УРСР.
Львів, Зелена, 37.

7-4-1

74-16-М